

Dr. sc. Nikolina MALETA, izv. prof.
Sveučilište u Mostaru, Pravni fakultet
nikolina.maleta@pf.sum.ba

UDK 347.426.4:656.1/.5(497.6)
368.2(497.6)

Pregledni znanstveni rad
Rad stigao: 7. svibnja 2025.
Rad prihvaćen: 28. svibnja 2025.

Dr. sc. Jasmina ĐOKIĆ, doc.
Pravni fakultet Univerziteta u Zenici
jasmina.djokic@unze.ba

Dr. sc. Davor MARTINOVIĆ, doc.
Odvjetničko društvo Martinović&Partneri
davor.martinovic@martinovic-partneri.ba

RECENTNE IZMJENE IZNOSA PRAVIČNE NOVČANE NAKNADE NEMATERIJALNE ŠTETE PO OSNOVI ORIJENTACIJSKIH KRITERIJA VRHOVNOG SUDA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE I OKVIRNIH KRITERIJA IZ ZAKONA O OBVEZNIM OSIGURANJIMA U PROMETU

Sažetak: Sudovi se u određivanju iznosa pravične novčane naknade nematerijalne štete uz procjenu okolnosti slučaja služe objektivnim kriterijima među kojima poseban značaj i zastupljenost u primjeni imaju Orijetacijski kriteriji kao i posebni kriteriji definirani *lex specialis propisima*. Početkom 2025. godine Vrhovni sud Federacije BiH usvojio je izmjene Orijetacijskih kriterija za naknadu nematerijalne štete po osnovu Zakona o obveznim odnosima, kojima se utvrđuju uvećani iznosi pravične novčane naknade nematerijalne štete za 50% u odnosu na prethodno važeće. Za utvrđivanje visine naknade nematerijalne štete nastale uporabom motornog vozila, primjenjuju se Okvirni kriteriji sadržani u Zakonu o obveznim osiguranjima u prometu Federacije BiH. Za Okvirne kriterije također je predloženo povećanje normiranih iznosa naknade razmjerno povećanju prosječne premije osiguranja od automobilske odgovornosti. U radu se analiziraju praktične implikacije izmjena ovih dvaju Kriterija, njihov međusobni odnos, te se daju određene preporuke u cilju izbjegavanja arbitrarnog postupanja prilikom primjene Kriterija u praksi. Kako bi se shvatio značaj objektivnih kriterija, autori uvodno analiziraju nematerijalnu štetu i sustave odmjerenja pravične novčane naknade s komparativnim pregledom utvrđivanja visine odštete zbog tjelesne povrede ili smrti po osnovi osiguranja od automobilske odgovornosti.

Ključne riječi: nematerijalna šteta, orijentacijski kriteriji, okvirni kriteriji, Zakon o obveznim odnosima, Zakon o obveznim osiguranjima u prometu

1. Uvod

U bosanskohercegovačkom pravnom sustavu nematerijalna šteta je uz materijalnu štetu regulirana Zakonom o obveznim odnosima¹. Ovaj zakon nematerijalnu štetu odre-

¹ Zakon o obveznim odnosima, Službeni list SFRJ br. 29/78, 39/85, 45/89, i 57/89, Službeni list R BiH, br. 2/92, 13/93, Službene novine Federacije BiH br. 29/03, 42/11, Službeni glasnik Republike Srpske br. 17/93, 3/96, 39/03, 74/04 (u nastavku: ZOO) u članku 155. pod štetom definira umanjeње nečije imovine (obična šteta) i sprječavanje njezina povećanja (izmakla korist) te nanošenje drugome fizičkog ili psihičkog bola ili straha što definira kao nematerijalnu štetu. Dalje iz teksta zakona proizlazi jasna koncepcija podjele štete na